

Docenten Nederlands doen buiten Nederland en Vlaanderen veel meer voor onze taal, cultuur en zelfs economie dan velen weten. Toch dreigen er onevenredig zware bezuinigingen – nog altijd.

ARIE POS

LITERAIR VERTALER EN VOORMALIG UNIVERSITAIR
DOCENT NEDERLANDS IN PORTUGAL

Nederlands afgeschaft in het buitenland

Rigoureuze bezuinigingen op neerlandistiek buiten de landsgrenzen

‘Taalunie slikt bezuinigingen in’, kopte *Onze Taal* afgelopen zomer in het juli/augustusnummer. Het bericht ging over de bezuinigingen die de Nederlandse Taalunie dit voorjaar had aangekondigd op het universitaire onderwijs Nederlands in het buitenland, maar die uiteindelijk leken mee te vallen. Helaas blijkt de werkelijkheid minder rooskleurig te zijn.

Hoe zat het ook alweer? Na een eerdere bezuinigingsronde van vijf procent had algemeen secretaris Geert Joris van de Nederlandse Taalunie in april 2015 nog eens twintig procent bezuinigd, grotendeels op de buitenlandse neerlandistiek. Na felle protesten van honderden universitaire docenten van over de hele wereld, kwam hun belangenvereniging, de Internationale Vereniging voor Neerlandistiek (IVN), onder leiding van Jan Renkema in juni tot een voorlopig compromis met de Taalunie en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Twee van de ingrijpendste maatregelen – de afschaffing van de zomercursussen in Nederland en Vlaanderen voor buitenlandse studenten en de stopzetting van de salarisaanvulling voor moedertaal docenten Nederlands in lagelonenlanden – zouden worden bijgesteld: de cursussen en de zogeheten “loonsuppletie” zouden “in afgeslankte vorm” blijven bestaan. Een derde maatregel – sluiting van het bloeiende Erasmus Taalcentrum in Jakarta – kon

niet meer ongedaan worden gemaakt. Maar de Nederlandse overheid zou zorgen voor een doorstart.

Eenzijdige bezuinigingswoede

De bezuinigingen konden even ingeslikt lijken, maar dat bleek allerm minst het geval. De boodschap blijft: ‘Er komt geen euro bij.’ Wel werd er in dat juni-overleg besloten dat een Adviesgroep Financiële Openheid het financiële beleid van de Taalunie zou onderzoeken, en dat er een “meerwaarde-onderzoek” zou komen naar het rendement van de buitenlandse neerlandistiek.

Met het voorlopige compromis was de ‘dialoge’ gereed, maar de buitenlandse neerlandistiek nog lang niet. Hoewel de Nederlandse minister van OCW Jet Bussemaker voor binnenlands onderwijsgebruik vindt dat de tijd van marktwerking en rendementsdenken voorbij is, blijft de neoliberale sloopdoctrine voor het buitenland keihard overeind. De Nederlandse politiek toont geen enkele interesse om daar iets aan te veranderen en de Vlaamse politiek reageert wel kritisch, maar krijgt niets voor elkaar. Het Nederlandse ministerie van OCW heeft in 2013 rigoureuze bezuinigingsdoelen gesteld: een kwart minder voor de Taalunie en afschaffing van de ondersteuning voor scholen in het buitenland die basis- en voortgezet onderwijs Nederlands geven. Op beide gebieden bestaan Nederlands-Vlaamse